LAUSUNTO SUOMEN ENNAKKOVAIKUTTAMISESTA EU:N ILMASTOPOLITIIKKAAN

1 Taustaa

Eduskunnan ympäristövaliokunta on pyytänyt Climate Leadership Coalition ry:ltä (jäljempänä CLC) kirjallista asiantuntijalausuntoa Ympäristöministeriön, Työ- ja elinkeinoministeriön, Maa- ja metsätalousministeriön, Liikenne- ja viestintäministeriön ja Valtioneuvoston kanslian laatimaan Suomen ennakkovaikuttaminen EU:n ilmastopolitiikkaan – muistioon. CLCn asiantuntija on lisäksi kutsuttu ympäristövaliokuntaan kuultavaksi 20.2.2019. Kiitämme mahdollisuudesta lausua ja tulla kuulluksi asiassa.

2 Lausunto

CLC pitää hyvinä mm. seuraavia muistiossa todettuja seikkoja:

- Suomi pitää keskeisenä, että EU:n ilmastotavoitteet asetetaan siten, että EU osaltaan myötävaikuttaa Pariisin sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseen ja etenkin lämpenemisen rajoittamiseen 1,5 asteeseen. EU:n osalta tämä tarkoittaa nettonollapäästöjen saavuttamista vuoteen 2050 mennessä.
- Suomi pitää tärkeänä, että ilmastoasiat ovat esillä Sibiun epävirallisessa päämieskokouksessa toukokuussa 2019 keskusteltaessa laajasti Euroopan tulevaisuudesta. Suomi katsoo, että Eurooppa-neuvoston olisi perusteltua linjata EU:n 2050 tavoite vuoden 2019 aikana.
- Suomi on valmis edistämään EU:n pitkän aikavälin strategian valmistelua omalla EU-puheenjohtajuuskaudellaan esim. siten että asiasta käydään keskustelua epävirallisessa ympäristöministerikokouksessa heinäkuussa ja annetaan neuvoston päätelmät syksyllä 2019.
- Suomi vaikuttaa aktiivisesti siihen, että EU:n vuoden 2030 päästövähennystavoite, vähintään 40% vuoden 1990 tasosta, päivitetään tasolle joka varmistaa, että EU on kustannustehokkaalla polulla, joka on linjassa Pariisin sopimuksen lämpenemistavoitteen ja nettonollatavoitteen kanssa.
- Suomi korostaa, että EU:n tulee jatkaa aktiivisesti yhteistyötä etenkin muiden suurten talouksien kanssa Pariisin sopimuksen toimeenpanon tehostamiseksi ja riittävän kunnianhimoisten päästövähennysten varmistamiseksi.
- Suomi katsoo, että ilmastopolitiikan ja –toimien kustannustehokkuus ja vaikuttavuus on tärkeää. Keskeinen keino päästövähennysten kustannustehokkaaseen saavuttamiseen on päästökaupan vahvistaminen.
- Suomi korostaa, että kasvihuonekaasupäästöjen hinnoittelua ja hiilijalanjälkilaskentaa tulee edistää maailmanlaajuisesti.
- Suomi katsoo, että EU:n tulee edistää Pariisin sopimuksen sääntöjä markkinamekanismien kansainvälisen käytön mahdollistamiseksi siten, että ympäristöintegriteetti huomioidaan ja kaksoislaskenta vältetään.
- Lisäksi Suomi katsoo, että EU:n päästökauppajärjestelmän linkittämistä muihin vastaaviin alueellisiin järjestelmiin tulee edistää kuitenkin niin, että EU:n järjestelmän integriteetistä huolehditaan.
- Suomi pyrkii edistämään tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiorahoituksen lisäämistä vähähiilisen teknologian edistämiseen, ilmastonmuutoksen torjuntaan ja ilmastokestävyyden lisäämiseen, sekä ilmastoratkaisujemme viennin edistämiseen.

CLC katsoo kuitenkin, että pelkkä nettonollapäästötavoite ja siihen liittyvä tavoitevuosi ei ole riittävän selkeä. Kansainvälisen ilmastopaneelin syksyllä 2018 julkaiseman 1,5C raportin skenaariot osoittavat, että nettonollapäästöt voidaan saavuttaa hyvin erilaisilla tavoilla, riippuen pääasiassa siitä millaisen hiilinielun arvioidaan olevan käytettävissä, kuva 1.

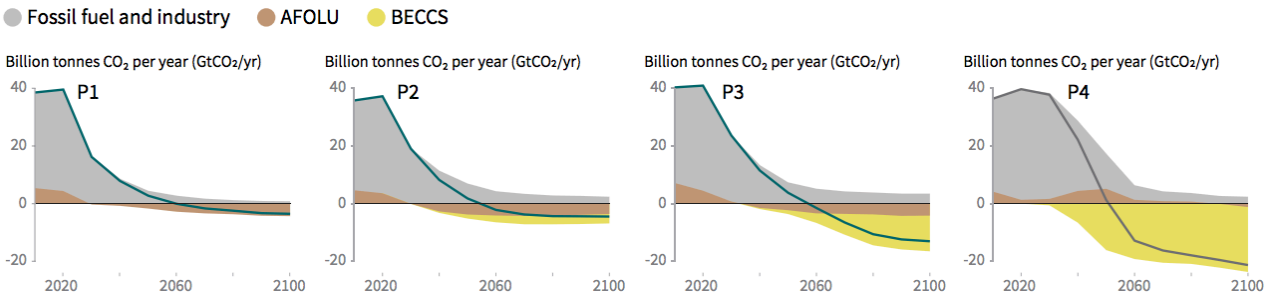

Kuva 1. Harmaa kuvaa fossiilipolttoaineita ja teollisuuden päästöjä, ruskea maankäytön päästöjä ja nieluja ja keltainen uutta bioenergiaa ja CO2-talteenoton avulla saatavaa hiilinielua.

CLC, pohjoismaiset kumppanit ja mukaan liittynyt laaja koalitio kuvaus ja linkki ehdottaa tavoitteiden selkeyttämistä seuraavasti:

- EU:n tulee asettaa nettonollapäästötavoite viimeistään vuoteen 2050 mennessä
- sopia sitovasta hiilibudjetista kasvihuonekaasupäästöille sisältäen vähennysten ja nielujen suhteen
- päivittää vuosille 2030 ja 2040 aiemmin asetut tavoitteet ja sovittaa ne yhteen uuden nettonollapäästötavoitteen mukaan

Ehdotus julkaistiin 13.6.2018 ja 14.2.2019 mennessä sen tukijoiksi ovat liittyneet yli 60 yritystä, elinkeinoelämää edustavia järjestöjä, mm. Elinkeinoelämän Keskusliitot Suomesta ja Tanskasta ja useita kaupunkeja. Tukijoita on tällä hetkellä yli 90.

EU:n ilmastopolitiikan keskeinen ongelma on pirstaleisuus. Politiikkatoimet jakautuvat kolmeen osaan: päästökauppasektori, päästökaupan ulkopuolinen ns. taakanjakosektori ja LULUCF-sektori. Suurin haaste on taakanjakosektori, johon kohdistuvista ilmastotoimista maat päättävät itsenäisesti. Kansallisten politiikkatoimien kirjavuus ei houkuttele tarvittavia päästövähennysinvestointeja riittävän tehokkaasti. Markkinamekanismien puuttuessa taakanjakosektorin päästövähennykset on vaikea toteuttaa kustannustehokkaasti. Hiilinielujen ja materiaalisubstituutioiden lisäämiseen ei ole tällä hetkellä riittäviä markkinapohjaisia ratkaisuja. Saavuttaakseen 1,5 C asteen tavoitteen EU tarvitsee kattavaa, systeemistä ilmastopolitiikan ratkaisua, joka kattaa vähennysten lisäksi myös mitattavat hiilinielut ja materiaalisubstituutiot. Alue vaatii myös tutkimusta ja tuotekehitystä mittausmenetelmien kehittämiseksi.

CLC pitää erinomaisena, että ehdotus pitää johtavana periaatteena ilmastotoimien kustannustehokkuutta ja pyrkii edistämään EU:ssa ilmastopolitiikan systeemistä ratkaisua, jossa muun muassa päästökauppaa laajentamalla ja tehostamalla parannetaan ilmastotoimien ennustettavuutta ja pitkäjänteisyyttä. CLC ehdottaa, että Suomen EU-puheenjohtajuuskaudella käynnistetään selvitystyö ilmastopolitiikan EU-tasoisen systeemisen ratkaisun toteuttamismahdollisuuksista vuodesta 2030 alkaen. Lisätietoa ehdotuksesta täällä.

Helsingissä 18.2.2019

Jouni Keronen

Toiminnanjohtaja

Climate Leadership Coalition ry